Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w radzie państwa reprezentowanych.

Zeszyt XLII. — Wydany i rozesłany dnia 27 lipca 1872.

112.

Ustawa z dnia 12 lipca 1872,

którą w wykonaniu artykułu 9 ustawy zasadniczej państwa z dnia 21 grudnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 144) o władzy sędziowskiej, uregulowane zostaje prawo powództwa stron z tytułu nadwerężenia prawa przez urzędników sądowych w wykonywaniu czynności urzędowych.

Zgodnie z uchwałą obu izb rady państwa widzę się spowodowanym rozporządzić co następuje:

§. 1.

Jeżeli urzędnik sądowy, w wykonywaniu czynności urzędowej, przekroczywszy swój obowiązek urzędowy, nadwerężył prawo strony i przez to wyrządził jej szkodę, której środki prawne w postępowaniu sądowem przepisane, nie zaradzają; natenczas na zasadzie ustawy niniejszej strona poszkodowana ma prawo poszukiwać wynagrodzenia szkody w drodze skargi albo tylko przeciw urzędnikowi sądowemu na którym wina cięży, albo tylko przeciw państwu, lub przeciw obojgu.

Urzędnik sądowy, na którym cięży wina, jest odpowiedzialny jako dłużnik główny, państwo zaś, na mocy ustawy niniejszej, jako poręczyciel i płatnik.

§. 2.

Jeżeli skarga jest wymierzona przeciw pojedynczym urzędnikom sądowym, na których wina cięży; natenczas do uzasadnienia tejże przeciw każdemu oskarżonemu potrzebny jest dowód, że nadwerężenie prawa zasadza się na przekroczeniu obowiązku urzędowego przez pojedynczych oskarżonych.

Jeżeli skarga jest wymierzona tylko przeciw państwu, wystarcza dowód, że nadwerężenie prawa nastąpić mogło tylko w skutek przekroczenia obowiązku urzędowego ze strony urzędników sądowych tego sądu, od którego czynność urzędowa wyszła.

§. 3.

Jeżeli kto wywodzi roszczenie do wynagrodzenia z uchwały sądu kolegialnego, prawo strony nadwerężającej; natenczas przeciwko samym urzędnikom sądowym, na których wina ciąży, lub przeciwko takowym i państwu, można wynieść skargę tylko wtedy, gdy się o nich powód w drodze postępowania sądowo-karnego dowie.

§. 4.

W duchu ustawy niniejszej urzędnikami sądowymi są urzędnicy rządowi, ustanowieni przy trybunałach i sądach powiatowych do sprawowania urzędu sędziowskiego lub do innych czynności urzędowych sądowych, jakoteż komisarze sądowi (notaryusze) wydelegowani do przedsiębrania czynności urzędowych sądowych.

Na równi z nimi pod względem stósowania ustawy niniejszej uważani będą asesorowie sądów handlowych, morskich i górniczych, ustanowieni do wykonywania urzędu sędziowskiego jako biegli w zawodzie, tudzież słudzy, przy sądach do uskuteczniania czynności urzędowych sądowych, ustanowieni, jak nie mniej urzędnicy rządowi i słudzy przy urzędach podatkowych rządowych, pod względem czynności urzędowych z sądowemi depozytami i pieniędzmi sierocińskiemi.

Urzędnicy prokuratoryi rządowej nie będą uważani za urzędników sądowych.

Co się tyczy zachowywaczy hipotecznych w Dalmacyi, ustawy istniejące pozostają w mocy obowiązującej.

§. 5.

Podług jakiej miary, a jeżeli skarżono kilka osób, w jakim stosunku wynagrodzenie od tychże może być żądane, o ile regres ma miejsce i kiedy gaśnie obowiązek wynagrodzenia i regresu, należy oceniać podług przepisów prawa powszechnego cywilnego, jeżeli w ustawie niniejszej co innego nie jest postanowiono.

§. 6.

Za orzeczenie lub rozporządzenie uchwalone na posiedzeniu są odpowiedzialni wszyscy głos mający, którzy za takowem głosowali.

Ale jeżeli uchwała opiera się na niedokładnem lub błędnem przedstawieniu rzeczy przez sprawozdawcę, głosujący są wolni od wszelkiej odpowiedzialności, o ile na nich nie ciąży zaniedbanie staranności prawem przepisanej.

§. 7.

Odpowiedzialność urzędnika sądowego za szkodę rozciąga się na jego przełożonego tylko wtedy, jeżeli i ten jest winnym przekroczenia obowiązku urzędowego, albo jeżeli osobne przepisy prawne też odpowiedzialność na niego wkładają.

§. 8.

Dla skargi mającej na celu poszukiwanie wynagrodzenia szkody jest właściwym ten trybunał drugiej instancyi w którego okręgu ma siedzibę ów sąd, który, lub którego urzędnik popełnił nadwerężenie prawa.

Jeżeli kto wywodzi roszczenie do wynagrodzenia szkody z rozporządzenia prezesa, lub z uchwały kolegialnej tego samego sądu krajowego wyższego, który na zasadzie

powyższego ustępu jest dla skargi właściwym; natenczas najwyższy trybunał wydeleguje na żądanie powoda lub oskarżonego inny sąd krajowy wyższy do przeprowadzenia i roztrzygnięcia. Zresztą pod względem stronności sędziów i sądów będą stósowane powszechne przepisy prawne.

§. 9.

Jeżeli pozwanem jest państwo, prokuratorya skarbowa w siedzibie sądu procesowego jest powołaną do zastępowania onego.

Jeżeli skarga jest wyniesiona jednocześnie przeciwko państwu i przeciwko urzędnikom sądowym na których cięży wina, lub przeciw kilku urzędnikom sądowym, zastósowane będą przepisy procedury cywilnej o uczestnictwie w sporze.

§. 10.

W skardze winna strona wyrazić fakta z których wywodzi roszczenia swoje przeciw pozwanemu, jakoteż przedmiot i rozciągłość szkody a pod względem roszczonego wynagrodzenia winna uczynić oznaczone żądanie.

O środki dowodowe winna się strona ile możności postarać lub ma takowe wskazać.

§. 11.

Sąd procesowy odrzuca z urzędu skargi, przepisom §. 10 nie odpowiadające, w innym zaś razie wytacza postępowanie sądowe, stosując w tym względzie przepisy procedury cywilnej o postępowaniu zwyczajnem, o ile w ustawie niniejszej co innego nie jest postanowiono.

Przeciw odrzuceniu skargi z urzędu służy powodowi droga rekursu do najwyższego trybunału.

§. 12.

Sąd procesowy, wytaczając postępowanie sądowe, winien zawiadomić o wyniesieniu skargi tę władzę, która co do zarzuconego przekroczenia obowiązku urzędowego jest powołaną do postępowania porządkowo-karnego.

Władza ta, ukończywszy postępowanie porządkowo-karne, zawiadomi sąd procesowy o wyniku takowego.

Strony mają prawo przejrzenia w sądzie procesowym tego zawiadomienia i brania odpisów.

§. 13.

Oprócz tego wolno stronom procesowym żądać od władzy porządkowo-karnej, aby im pozwoliła przejrzeć akta ukończonego śledztwa porządkowo-karnego i brać odpisy.

Nie należy dawać do przejrzenia i brania odpisów takich pism, które dla procesu o wynagrodzenie szkody nie mają znaczenia. Toż samo tyczy się pism, któreby wyjawiły głosowanie urzędników sądowych, chyba że strona dowiedziała się już o głosowaniu w drodze śledztwa sądowo-karnego, lub że pisma te tyczą się głosowania tych urzędników sądowych, którzy z powodu tego głosowania zostali skazani w drodze porządkowo-karnej.

Przeciwko rozporządzeniu władzy porządkowo-karnej służy proszącemu droga rekursu do władzy porządkowo-karnej zwierzchniczej.

§. 14.

Każda strona procesowa może żądać, ażeby postępowanie procesowe zostało wstrzymane aż do ukończenia postępowania porządkowo-karnego, jeżeli można przewidzieć, że ostateczny wypadek tego ostatniego, lub zużytkowanie dochodzeń, w drodze porządkowo-karnej poczynić się mających, wywrze wpływ na rozstrzygnięcie procesu.

Przeciwko orzeczeniu sądu procesowego, tyczącemu się takiego żądania, rekurs jest dopuszczalny.

§. 15.

Jeżeli skarga jest wyniesiona przeciw państwu, takowe może oznajmić spór tym urzędnikom sądowym, których uważa za odpowiedzialnych w obec roszczenia do wynagrodzenia opartego na nadwerężeniu prawa, a którzy nie są współpozwanymi.

Jeżeli roszczenie do wynagrodzenia wywiedziono z uchwały sądu kolegialnego, oznajmienie sporu urzędnikom sądowym którzy głosowali, następuje tylko wtedy, jeżeli się o nich w drodze postępowania sądowo-karnego dowiedziano, albo jeżeli takowi w śledztwie porządkowo-karnem, przeciwko nim przeprowadzonem, zostali stanowczo uznani winnymi z powodu swego głosowania lub sprawozdania tyczącego się tej uchwały.

Oznajmienie sporu uskutecznia się doręczeniem wierzytelnych odpisów postępowania procesowego odbytego do chwili oznajmienia sporu.

Na podstawie oznajmienia sporu urzędnik sądowy może przystąpić do pozwanego państwa jako ewiktor.

§. 16.

Co do faktów, względem których urzędnicy sądowi mają urzędowy obowiązek zachowania tajemnicy, dowód przez przysięgę tych urzędników jest niedopuszczalny, czy takowi występują w procesie jako pozwani, czy jako ewiktorowie.

§. 17.

Przeciw wyrokom w procesie zapadłym, jakoteż przeciw orzeczeniom i rozporządzeniom, w toku postępowania wydanym, jeżeli w ustawie niniejszej co innego nie jest postanowiono, dopuszczalne są te środki prawne, które według przepisów procedury cywilnej mogą być użyte przeciw warunkom, orzeczeniom i rozporządzeniom sądu pierwszej instancyi.

Te środki prawne rozstrzyga stanowczo sąd najwyższy.

§. 18.

Jeżeli według obowiązującej procedury cywilnej potrzeba pozwolenia sądowego do przedsięwzięcia pojedynczych kroków egzekucyjnych, należy prosić o takowe tego sądu, w którego okręgu egzekucya ma się odbyć.

Jeżeli nie ma wyroku sądu najwyższego, trzeba dołączyć do prośby potwierdzenie prawomocności wyroku przez sąd orzekający.

Jeżeli według obowiązującej procedury cywilnej egzekucya ma miejsce tylko na podstawie wyroku w klauzulę egzekucyjną zaopatrzonego, do udzielenia klauzuli egzekucyjnej uprawnionym jest ten sąd, który w sprawie orzekał w pierwszej instancyi.

§. 19.

Jeżeli państwo, w skutek skargi na zasadzie niniejszej ustawy przeciw niemu wyniesionej, uiściło wynagrodzenie; może wnieść w sądzie procesowym, aby urzędnikom sądowym, których wina orzeczeniem sądowo- lub porządkowo-karnem jest stwierdzona, zwrot tej sumy nakazem płatniczy polecony został.

Jeżeli skarga była wyniesiona przeciw państwu i przeciw urzędnikom sądowym, nakaz płatniczy zwrotu zapłaconej sumy nie może być wydanym, jeżeli wyrok w procesie o wynagrodzenie, przeciwko urzędnikom współpozwanym, wydany, nie zgadza się z orzeczeniem sądowo- i porządkowo-karnem czy to pod względem osób za winne odpowiedzialności, uznanych, czyli też pod względem sposobu lub stosunku kwot ich odpowiedzialności.

Jeżeli nakaz płatniczy ma być wydany przeciwko kilku urzędnikom sądowym, kwota zwrócić się mająca będzie rozdzielona pomiędzy nich w równych częściach, chyba że z wyroku, w procesie głównym zapadłego lub z orzeczenia sądowo-karnego wynika inny stosunek.

§. 20.

Zarzuty przeciwko nakazowi płatniczemu winny być wniesione do sądu procesowego w przeciągu dwóch tygodni po onego doręczeniu. Zarzuty spóźnione odrzuca się z urzędu.

We względzie zarzutów w czasie należytym wniesionych, sąd ma postępować i orzekać tak, jak we względzie zarzutów przeciw nakazowi płatniczemu, wydanemu na podstawie dokumentów publicznych.

O środkach prawnych użytych przeciw orzeczeniom sądu orzeka sąd najwyższy.

§. 21.

Jeżeli stósownie do przepisów §. 19 nakaz płatniczy wydanym być nie może, państwo poszukiwać może roszczonego zwrotu na urzędnikach sądowych tylko w zwyczajnej drodze prawnej w sądzie pierwszej instancyi, który według zasad ogólnych jest do tego właściwym.

Ściąganie zwrotu w drodze administracyjnej miejsca mieć nie może.

§. 22.

Czy państwo poszukuje zwrotu w zwyczajnej drodze prawa, czy takowy nakazem płatniczym jest polecony, urzędnicy sądowi nie mogą się zasłaniać takiemi zarzutami, które rozpoznano i rozstrzygnięto w procesie głównym, prowadzonym przeciw nim jako współpozwanym, albo których zaniechali wnieść w procesie głównym pomimo otrzymanego oznajmienia sporu.

§. 23.

Celem poszukiwania roszczeń zwrotu prokuratorya skarbowa zastępując państwo, może we wszystkich przypadkach żądać, ażeby sąd dyscyplinarny lub karny, albo sąd od którego, lub od którego urzędników wyszło nadwerężenie prawa, wymienił jej tych urzędników sądowych, którzy wykonali czynność urzędową, wynagrodzenia szkody wymagającą, lub którzy udział w niej brali, jakoteż ażeby jej udzielił wszelkich dowodów, potrzebnych do stwierdzenia czynu lub udziału.

§. 24.

Przepisy zawarte w §. 18 stosują się do egzekucyi nakazów płatniczych i orzeczeń, tyczących się zarzutów przeciw nakazom płatniczym.

Celem ściągnięcia zwrotu nawet płaca i wszelkie inne dochody służbowe urzędników sądowych podpadają pod egzekucyą, aż do trzeciej części, z tem atoli ograniczeniem, aby kwota roczna 350 zł. wolną była od egzekucyi.

§. 25.

W toku głównego procesu państwu pozwanemu należy celem zabezpieczenia zwrotu dozwolić na żądanie dopuszczalnych według procedury cywilnej środków ubezpieczających przeciw urzędnikom sądowym, bez zabezpieczania zadośćuczynienia za zniewagę i szkodę, jeżeli będzie wiarogodnie wykazane, że ci urzędnicy są do zwrotu obowiązani.

Jeżeli podniesione będą zarzuty przeciw nakazowi płatniczemu, na zasadzie §. 19 wydanemu, na żądanie państwa można dozwolić egzekucyi celem zabezpieczenia.

W tym celu płace i inne dochody służbowe urzędników sądowych mogą być w wymiarze, który w §. 24 jest oznaczony, zapowiedziane, lub pod egzekucyą tymczasową podciągnięte.

§. 26.

Jeżeli w czasie wyniesienia skargi o wynagrodzenie, urzędnik sądowy na którym wina cięży już nie żyje, albo jeżeli umrze w toku głównego procesu lub w toku procesu o zwrót: przepisy ustawy niniejszej, tak co do głównego procesu, jak i co do procesu o zwrót będą zastósowane do spadku lub spadkobierców tego urzędnika.

§. 27.

Według przepisów ustawy niniejszej należy postąpić i wtedy, jeżeli roszczenie do wynagrodzenia opiera się na artykule 8 ustawy zasadniczej z dnia 21 grudnia 1867 (Dz. u. p. Nr. 142), mianowicie że urzędnik sądowy zarządził lub przedłużył bezprawnie areszt.

§. 28.

Rozporządzenie cesarskie z dnia 12 marca 1859 (Dz. u. p. Nr. 46) zostaje zniesione.

Ustawa niniejsza nie narusza przepisów patentów cesarskich z dnia 10 lutego 1853 (Dz. u. p. Nr. 26) i z dnia 22 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 179) tyczących się roszczeń do wynagrodzenia z tytułu zarządu sądowego dominiów, jakoteż przepisów §. 10 ustawy z dnia 17 grudnia 1862 (Dz. u. p. Nr. 7 z roku 1863) o postępowaniu karnem w sprawach drukowych.

§. 29.

Roszczenie do wynagrodzenia, podniesione na podstawie nadwerężenia prawa, które miało miejsce przed wejściem ustawy niniejszej w moc obowiązującą, oceniać należy podług tych przepisów prawnych, które obowiązywały w czasie wydarzonego nadwerężenia prawa.

W przypadkach takich należy stósować się w postępowaniu do przepisów ustawy niniejszej; rozprawy atoli przy wejściu onejże w moc obowiązującą już się toczące, będą dokończone podług przepisów rozporządzenia cesarskiego z dnia 12 marca 1859.

§. 30.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrom sprawiedliwości i skarbu.

Ischl, dnia 12 lipca 1872.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w. **Glaser** r. w. **Pretis** r. w.

113.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 16 lipca 1872,

o ustanowieniu w Cieplicach, w dworcu kolei z Duchcowa do Podmokłych, ekspozytury urzędu cłowego głównego, i upoważnieniu tegoż do stósowania postępowania w drodze opowiedzenia.

W Cieplicach, w dworcu kolei z Duchcowa do Podmokłych, weszła w życie z dniem 24 czerwca 1872 ekspozytura urzędu cłowego głównego I klasy, która jest także upoważniona do stósowania postępowania cłowego (w drodze opowiedzenia), rozporządzeniem ministerstwa skarbu z dnia 18 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 175) dla obrotu na kolejach żelaznych, przepisanego.

Pretis r. w.

114.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 16 lipca 1872,

o ustanowieniu w Pradze, w dworcu kolei Franciszka Józefa ekspozytury urzędu cłowego głównego, i upoważnieniu tegoż do stósowania postępowania w drodze opowiedzenia.

W Pradze, w dworcu kolei Franciszka Józefa, weszła w życie z dniem 1 czerwca 1872 ekspozytura urzędu cłowego głównego z prawami urzędu cłowego głównego I klasy, która jest upoważniona do stósowania postępowania cłowego skróconego (w drodze odpowiedzenia) rozporządzeniem tutejszem z dnia 18 września 1857 (Dz. u. p. Nr. 175) dla obrotu na kolejach żelaznych, przepisanego.

Pretis r. w.

115.

Obwieszczenie ministerstwa skarbu z dnia 22 lipca 1872,

o upoważnieniu urzędu cłowego pobocznego II klasy w Novi do pobierania cła od wina z Dalmacyi.

Według doniesienia królewsko-węgierskiego ministerstwa skarbu urząd cłowy poboczny II klasy w Novi został na przeciąg jednego roku upoważniony do pobierania cła od wina w ilości do 50 wiader z Dalmacyi morzem przywiezionego a to według 27 oddziału taryfy, uwaga 1 powszechnej taryfy cłowej z roku 1853.

Pretis r. w.